

bona ergo iustum est bonum. Locus a cōiugatis. Maxima.
Quicquid conuenit vni cōiugatorū conuenit et reliquo. Et si v
num coniugatorum inest et reliquum inerit. Locus a casibus
est habitudo vnius casus ad reliquum: vt iustum est bonum.
ergo quodiuste fit bene fit. Locus a casibus. Maxima
quod vni casui conuenit et reliquo conuenit. Et conuerso su
mitur argumentum a casibus et coniugatis. Diuisionum a
lia fit per negatōem: vt fortis est homo aut nō est homo. Alia
aut nō fit p negatōem. Et hec fit sex modis. tribus p se. et tribus p
accidēs. Prima diuisio per se est generis in suas spēs: vt aia
lium. aliud homo. aliud brutum. Scda est totius integralis
in suas partes: vt ipsius domus. alia pars est paries. alia rectū
aliud fundamentum. Tercia est vocis in significata: vt canis.
aliud latrabilis. aliud piscis marinus. aliud sidus celeste. Di
uisio vero p accidēs pma est subiecti in accidētia: vt aialiu
aliud sanū. aliud egrū. Scda est accidētis in subiecta: vt sanorū
aliud brutū aliud homo. Tercia est accidētis in accidentia: vt
sanorū aliud calidū aliud frigidū. Locus a diuisione est habi
tudo vnius cōdiuidentiu ad reliquū: vt si fortis est aial. aut ē
rōnale aut irrōnale. sed nō est irrōnale. ergo est rōnale. Locus
a diuisione. Maxima. posito vno mēbroz diuidentiu in aliquo
subiecto remouet reliquū. similiter in qualibet alia diuisione.
Et hec de locis dialecticis dicta sufficiant

¶ Finit q̄ntus tractatus
¶ Sequitur tractatus sextus

Syllogismorū alius demonstratiuus. alius dialecti
cus. alius sophisticus siue litigiosus. Syllo
gism^o demonstratiuus est qui ex p̄mis veris et im
mediatis est syllogisatus. aut ex talibus que per
aliqua p̄ma et vera principium sue cognitōis sumpserunt.
Syllogismus dialecticus est q̄ ex probabilibus est syllogisa
tus. Syllogismus sophisticus (vt dicitur p̄ph in elenchis) est qui
apparet esse syllogismus et non est. aut qui est syllogismus sed
non est conueniens rei. Disputatio est actus syllogisticus v
nius ad alterum ad aliquod p̄positum ostendendum. Dispu
tationis quattuor sunt spēs. doctrinalis. dialectica. tentatiua
et sophistica. Disputatio doctrinalis est que syllogizat ex pro
p̄is principijs vniuscuiusq; discipline et non ex his que vi/
5/ e iij

dentur respondenti. Et huius disputationis instrumentum est syllogismus demonstratiuus. Disputatio dialectica est que ex probabilibus syllogizat. et est collectiua contradictionum. et eius instrumentum est syllogismus dialecticus. Disputatio tentatiua est que syllogizat ex his que videntur respondenti. et necesse est eam scire que se simulat habere sciam. huius disputationis instrumentum est syllogismus tentatiuus qui procedit ex his que videntur respondenti. Disputatio sophistica est que procedit ex his que videntur probabilia et non sunt. Et huius disputationis instrumentum est syllogismus sophisticus.

¶ Quinq; sunt methæ.

¶ Syllogismus sophisticus ordiatur ad quinque methas: que sunt. redargutio. falsum. inopiabile. soloecismus et nugatio.

¶ Redargutio est prenegati concessio. vel preconcessi negatio vi argumentationis in eadem disputatione. Unde nisi vi argumentationis que hoc faciat. non propter hoc erit redargutus. sicut nec in diuersis disputationibus. Falsum ut hic sumit est manifeste falsi concessio. nam si sophista ducat ad falsum occultum. non propter hoc affectur suum finem. Inopiabile est quod est contra opinionem omnium aut plurimum vel maxime sapientum: ut mater non diligere filium. Soloecismus est vitium in contextu propositionis contra regulas artis grammatice factum: ut pater mea. Nugatio est vnius et eiusdem dictionis ab eadem parte inutilis repetitio: ut homo homo currit. Dico autem ab eadem parte. quia si in diuersis partibus idem repetatur non est nugatio: ut homo est homo. Dico autem inutilis repetitio. quia si idem resumatur ad maiorem expositionem laudis vel vituperij vel affectionis non est nugatio: ut deus deus meus. latro latro quo vadis. Isti autem quinque fines ulterius ordinantur ad vnum finem principalem que est apparatus sapientia et non existens. sophista autem non ducit ad istos fines suum respondentem. nisi per eos deueiat ad vltimum finem principalem que est apparatus sapientia. Et cum quibus debet premeditari suum finem. Ideo determinatio finium precedere debet determinationem fallaciarum.

¶ Tredecim sunt fallacie que probantur inductioe et syllogismo. Fallacia est idoneitas decipiendi faciens credere de ente que sit non ens. et de non ente que sit ens mediante fantastica visione. Tredecim sunt fallacie. quarum sex sunt in dictione et sex

ptē extra dcoem. In dcoē sunt equuocatio. amphibologia. cō
positio. diuisio. accentus. figura dcoēnis. Septē extra dcoem
sunt. accūs f̄m qđ ad simplr. ignorātia elenchi. petitio p̄ncipiū
cōsequēs nō causa vt causa. f̄m plures interrogatōes vt vnā
Quāt sunt sex in dcoē. pbat Aristo. inductōer syllogismo.
Inductiue sic. Equuocatio fit aliquo istoꝝ sex modoz. Am/
phibologia fit aliquo istoꝝ sex modozum z cūjs. ergo oīs falla
cia in dcoē fit aliquo istoꝝum sex modozum. Syllogismo sic
oīs deceptio facta ex eo qđ eisdem dcoēibz vel orōibz nō idē
significamus fit aliquo istoꝝum sex modozum. Sed oīs fal/
lacia in dcoē fit ex eo qđ eisdem dcoēibz vel orōibz non idēz
significamus. ergo oīs fallacia in dcoē fit aliquo istoꝝuz sex
modozum. ¶ Probatio maioris. oīs multiplicitas dcoēis fit
aliquo istoꝝ sex modoz. sed oīs deceptio fca ex eo qđ eisdem vi
ctioibus vel orōibus nō idem significamus fit ex multipli
citate dcoēis vel orōnis. ergo oīs deceptio facta ex eo qđ eisdē
dictionibus vel orōibus nō idem significamus fit aliquo
istoꝝ sex modoz. Et hec fuit maior. ¶ Probatio minoris. oīs
multiplicitas dcoēis fit ex eo qđ eisdē dcoēibz vel orōibz nō idēz
significamus. sed oīs fallacia in dcoē fit ex multiplicitate vi
ctiois vel orōnis. ergo oīs fallacia in dictione fit ex eo qđ eisdē
dem dcoēibus vel orōibus nō idem significamus. Et hec
fuit minor. Et isti duo syllogismi sunt in p̄mo mō p̄me figure.
¶ Sciendū aut qđ vult Alexander in cōmento sup libz elen/
chorū. Triplex est multiplex. aliud est actuale. aliud est poten
tiale. aliud fantastiū. Multiplex actuale est quando dcoē vel
oratio eadem f̄m substantiam z f̄m moduz proferendi diuer
sa significat. vt canis in equiuocatione. z liber Aristotelis in
amphibologia. ¶ Multiplex potēiale est quando dicitio vel
orō eadem f̄m substantiam z diuersa f̄m modum proferendi
diuersa significat. Dcoē: vt populus. In accētū. Dcoē: vt qđqđ
vult semp est. In compōne z diuisione. alium modum profe
rendi habet f̄m qđ est cōposita. z alium prout est diuisa. De
multiplici fantastico patebit in fallacia figure dictionis. Et
qđ multiplex actuale veriori modo est multiplex qđ potēiale
et potēiale qđ fantasticum. Ideo p̄us dōm est de fallacijs
peccantibus penes multiplex actuale qđ de alijs. z postea de
peccantibus penes potēiale. z vltio de fantastico. ¶ Sciē/
5 | e iij

dum q̄ fallacia capitur dupliciter. Uno mō fallacia idem est
q̄d causa decipiendi. alio aut̄ mō idem est q̄d deceptio. ⁊ p̄mo
mō capitur hic fallacia in definitione dicta

Quiuocatio est multiplicitas d̄cōis eiusdē f̄m substā
tiā ⁊ modū p̄ferēdi: vt in hoc noīe canis. ¶ Sciendū
q̄ in quolibet fallacia est duplex causa. scz causa apparentie ⁊
defectus. Causa apparentie in quibet fallacia ē q̄ mouet ad cre
dendū id q̄d nō est credendū. Causa defectus est q̄ ostēdit cre
ditū esse falsum. Fallacia equocatōis est deceptio pueniēs ex
eo q̄ aliqua d̄cō manēs vna f̄m substantiā ⁊ f̄m modū p̄ferēdi
diuerſa significat. Causa apparētie in equocatōe est vnitās
d̄cōis eiusdē f̄m substantiā ⁊ f̄m modū p̄ferēdi diuerſa sig
nificātis. Causa defectus seu falsitatis ē diuerſitas significa
torū. Vnitās em̄ vocis p̄dicta in equocatōe mouet ad creden
dum q̄d nō est scz vnitatē significati. Diuerſitas aut̄ ostēdit
creditum esse falsum

¶ Equocatōis tres sunt modi
¶ Primus modus puenit ex significatōe vel cōsignificatōe
d̄cōnis. Ex significatōe sic palogisat. Dis canis currit. sidus
celeste est canis. ergo sidus celeste currit. Solutio. Utraq̄ p̄
missariū est duplex. qz hoc nomen canis est multiplex equo
ce significans aīal. latrabile. sidus celeste. ⁊ piscem marinū. ⁊ sic
minor vno mō est vera. ⁊ alio modo falsa. ⁊ s̄l̄r maior. ¶ Sic
Omne expediens est bonū. malum est expediens. ergo maluz
est bonū. Solutio expediens d̄r equoce. Vno mō idem ē q̄d
bonum. Alio mō idem est quod necessarium quod accidit in
minus malum. quod oportet fieri ad euitandum malus ma
lum. ¶ Vñ utraq̄ p̄missarum est duplex. qz vno modo est vera
et alio modo est falsa. Ex cōsignificatōe palogisatur sic. Iste
pannus est de anglia. anglia est terra. ergo iste pannus ē de ter
ra. Nō seq̄tur. qz p̄ma est duplex. ex eo q̄ hec p̄positio de nō
potest dicere circūstantiam cause materialis. ⁊ sic est falsa. ¶
¶ potest dicere locū aut̄ originē. sic est vera. ¶ Vel sic. in quocūq̄
est egritudo ip̄m est aīal. sed in humoz̄ inadequatōe ē egritu
do. ergo humoz̄ inadequatōe est aīal. ¶ Prima est duplex. quia
hec p̄positio in p̄t dicere cām efficientem ⁊ sic est falsa. vel cau
sam materialem siue subiectū in quo est. ⁊ sic est vera. s̄l̄r d̄r
est de mīori. ¶ Vel sic. p̄pūū est qualitati f̄m eā s̄l̄e vel diuisibile
dici. sed f̄m similitudinē d̄r q̄s similis vel dissimilis. ergo simi

litudo vel dissimilitudo est qualitas qđ est falsum. qz sunt rey-
lationes. Prima est duplex. eo qđ hec ppositio fm potest dice-
re circūstantiā cause efficiētis. z sic est vera. quia due q̄litates
eiusdē spēi faciūt similitudinē z sic qualitas ē causa efficiēs sili-
tudinis. Si autē fm dicat circūstantiā cause formalis sic ē fal-
sa. qz qualitas nō est causa formalis similitudis. Et ecōtra dōm
est de miori. Silt r oē sanū est aīal. vrina est sana. ergo vrina ē
aīal. Utraq; pmissaz est duplex. qz sanū dī de animali: vt de
subiecto z de vrina vt de signāte z indicāte. de cibo vt de effi-
ciēte. de diēta vt de conseruante. Et ita alio z alio mō sanitas
ad hec opatur z fm hoc habet diuersas significatōnes. ¶ Ex
consignificatōe palogisat sic. Quicūq; sanabat sanus est. la-
borās sanabat. ergo laborās sanus est. Dīor est duplex. eo qđ
hoc picipiū laborās pōt dicere pns tps z tūc est vera. qz sen-
sus est Laborās nūc sanabat. Si autē dicat pteritū tūc est fal-
sa. z tunc est sensus. Laborās tūc sanabat. Et ecōuerso dōm
est de cōclusionē. Laborās em̄ equocū est ad laborantē nūc z
ad laborantē tunc. Eodē mō est hic. Quicūq; surgebat stat. se-
dens surgebat. ergo sedēs stat. Et respōdendū est sicut ad pce-
dentē palogisimū. Alio mō fit qñ dco potest teneri materiali-
ter vel cōsignificatiue sicut hic. Deus est vbīq;. sed vbīq; ē ad-
uerbiū. ergo deus est aduerbiū. Dōm qđ pma est duplx. ex eo
qđ hec dco vbīq; potest teneri materialiter vel cōsignificatiue.
Si materialr sic ē falsa. si cōsignificatiue tūc est vera. z nō seq̄-
tur cōclusio. ¶ Scđs modus equocatōis proueit ex trāsum-
ptione dōnis. Un̄ transumptio (vt hic sumit) est deceptio di-
ctionis significantis vnum ex impositōe ad significandū ali-
ud ppter similitudinē. Et fm istū modū sic format palogisimus.
Quicqđ ridet habet os. pratū ridet ergo pratū habet os. Pri-
ma est duplex. eo qđ hoc verbū ridet potest teneri pprie z ex im-
positione vel trāsumptiue. Si pprie sic est vera z non seq̄tur
cōclusio. Hoc em̄ verbū ridere est equocū ad ridere pprie z ad
florere. qz ridere significat ex pma impositione risum emittere
ab ore. florere autē significat p quandā transumptōem. Flore-
re em̄ z ridere quandā habēt similitudinē qz vtrōbīq; denotatur
gaudiū. z ideo ridere capit p florere. Un̄ dicit Aristō. sumen-
tes aliquā similitudinē sese transferunt. Vel sic. Quicqđ currit
habet pedes. aqua currit. ergo aqua habet pedes. Utraq; pze

missarum est duplex. qz hoc verbum currit vel tenetur prope
vel transsumptie. Currere em̄ z labi assimulantur in veloci-
tatemor? si currit sumitur pprie sic maior est vera z minor falsa
si transsumptie tunc est e conuerso. ¶ Tertius modus proue-
nit ex eo qd aliqua dco plura significat composita. sepata ve-
ro vnum solum: vt hec dco imortale vno modo dicitur quasi non
potens mori. Alio modo dicitur quasi potens non mori. z fm hoc pa-
ralogizat sic. Omne imortale est ppetuum. sed omne potes non
mori est imortale. ergo omne potens non mori est ppetuum.
Utraq; premissarum est duplex. qz hoc nomen imortale e
equiuocum vt dcm̄ est. ¶ Item omne icorruptibile est ppetu-
um. sed omne potens non corrumpti est icorruptibile. ergo omne
potens non corrumpti est ppetuum. Utraq; pmissaru est duplex.
eo qd icorruptibile vno modo idem e qd non potes corrumpti. et
sic icorruptibile est ppetuum. z sic maior est vera z minor falsa.
Alio modo est idem qd potes non corrumpti: vt p̄mus homo
potuit non corrumpti. z in hoc sensu maior est falsa z minor ve-
ra. Et sic solutio sunt palogismi equuocatis p distinctioez fm
equiuocatoem terminorum in eis positorum: vt iam patuit.
¶ Recta solutio est manifestatio syllogismi falsi. z propter qd e
falsus. Et hoc contigit duplr. scz vel distinguendo vel aliquas
premissarum interimendo. z hoc scdo modo respondendum est
ad omnes peccantes in materia z ad oēs palogismos in ma-
teria z forma peccantes respondendum est vtroq; modo scz di-
stinguendo non scdm̄ idem sed scdm̄ diuersa

Amphibologia est multiplicitas orōis fm substantiā
et fm modum proferendi diuersa significantis. ¶ Fal-
lacia aut̄ amphibologie est deceptio proueniens ex idempri-
tate orōis eiusdem fm substantiam z modum proferendi
diuersa significantis. Causa apparentie est idemprietas orōis
eiusdem fm substantiam z modum proferendi. Et causa defe-
ctus est diuersitas significatorum. Et dicitur amphibologia. ab
amphi qd est dubium z bole snia. quasi dubia snia. Amphi-
bologie tres sunt modi. ¶ Primus modus proueit ex eo qd a
liqua orō principaliter plura significat: vt liber Aristotelis.
Decem orō est duplex. Vno modo idem est qd liber editus ab
Aristotele. Alio modo idē est qd liber possessus ab Aristote-
le. Et fm hoc palogizat sic. Iste liber est aristotelis. ergo possi-

detur ab Aristotele. Utraq; premissarum est duplex vt dcm̄
est. Itē quoscunq; vellem me accipe vellem q; acciperent me
sed inimicos vellem me accipe. ergo vellem q; inimici accipe/
rent me. **Mior** est duplex. qz si me cōstruitur a parte postero
ri tūc ē falsa. si a pte anteriori tunc est vera. **Secūdus** mod/
us amphibologie prouēit ex transumptione orōnis. **Trās**/
sumptio orōis est quando orō pprie vnum significans trāssu/
mitur ad significandum aliud propter aliquā similitudinem
in ipsis repertam: vt litus aratur. transsumitur ad opa per
di. Et formatur sic paralogismus. Quando cunq; litus ara
tur terra aratro sciditur. sed quando docetur indocilis litus a
ratur. ergo quando docetur indocilis terra aratro scinditur.
Utraq; premissarum est duplex. Nam si litus aratur in v/
traq; sumatur proprie. tunc maior est vera. si ca/
piatur transumptiue tunc est econtra. aut in maiori proprie.
et in minori transumptiue. tunc est fallacia amphibologie.
Tercius modus prouēit ex eo q; aliqua orō composita plu
ra significat. sepata vero vnum solum: vt seculum scit aliqd.
Nec em̄ orō est duplex. significat em̄ q; aliq; habeat sciaz de
seculo. vel seculum habeat sciam de aliquo. Et paralogisatur
sic. Quicqd; scit aliquid habet sciam. seculum scit aliquid. er
go seculum habet sciam. **Mior** est duplex. Aut em̄ seculum
est nū casus. et aliqd; accusati casus tunc est falsa. vel econuer/
so. tunc ipsa est vera. sed non seq̄tur conclusio. qz tunc seculuz
in miori est accusati casus. et in conclusione nominati casus. et
ita est equiuocatio de li seculum in miori et conclusione. **Si**/
militer hic. Quicqd; scit. hoc scit. Est duplex. quia li hoc potest
supponere huic verbo scit vel apponere. Et paralogisatur sic.
Quicquid scit hoc scit. Similiter hic. Quicquid videt ali/
quid hoc videt. Columnam videt aliquis. ergo columna vlt/
det. **Mior** est duplex: vt dcm̄ est in alijs. **Si**liter hic. Qui
cunq; sunt episcopi sunt homies. sed asini sunt ep̄i. ergo asini
sunt homies. **Utraq;** pmissarum est duplex. eo q; hec dictio
episcopi potest esse nominatiui casus vel genitiui. **Q**uātem
deceptio facta ex diuersitate casus facit amphibologiam. **P**a
ter. qz casus datus est dictioni ad hoc vt ordinetur cum alia
dictione. Sed ordinatio dictionis cum dictione facit amph/
bologiam et non equiuocationem. **H**oc em̄ patet p Aristotez

lemformantē palogifimos amphibologie fm dīnerfitates ca
sus z nō equocatōis ¶ Sciendū q̄ Aristo. ponit tres modos
cōes equocatōi z amphibologie. Primus modus est qm̄ dco
vel ord̄ plura pncipalr̄ significat dicitio: vt canis. ord̄: vt liber
Aristotelis. Secundus modus ē qm̄ soliti sumus dicere fm̄
transumptōez. transumptio in dcone: vt ridere. in orōne vt
littus araf. Tercius modus ē quādo cōpositū plura signifi
cat. sepatum vero vnū solū. Exemplū inequiuocatōe: vt im
mortale z incorruptibile. De amphibologia: vt seculū scit ali
quid. Sz nūc obijciat. Deceptio pueniens ex cōsignificatōe di
ctionis nō p̄tinet sub aliquo istoz triū modoz in equocatōne
sicut in hoc palogifimo Quicūq; sanabat san^o ē. laborās sana
batur. ergo laborās sanus ē. nō p̄tinet sub tercio mō. qz labo
rans est dco z posita. Nec sub scōo mō. qz hec dco laborās nō
tenet trāsumptiue. Nec sub pmo. qz p̄mus modus puenit ex
pncipali significatōe. sed hec dco laborās nō significat pnci
paliter tps sed ex consequenti p accidentia. ergo illa deceptio
facta ex cōsignificatōe nō est sub aliquo istoz triū modozum
Solutio. Deceptio scā ex cōsignificatōe dcois cōtinet sub
primo mō equiuocatōis. Ad hoc qd̄ obijciat ddm̄ ē. qz p̄mus
modus puenit ex pncipali significatōe appellata hic Quicqd̄
ex eadem impositōe importat per dcoem. Sed ex eadē impo
sitione significat q̄libet dco significatū z sua accidentia. Ille
em̄ q̄ imposuit hoc nomē lapis ad significandū lapides sub
tali numero imposuit. Et sic eadē impositōe imposuit impo
sitor. qz hec dco laborās importat suū significatū z suā cōsig
nificatōem eadē impositōe. Vel ddm̄ qz pncipalis significa
tio ponit in pmo mō equocatōis z amphibologie ad remouē
dum transumptōem. eo qz trāsumptio significat p dcoez nō
pncipaliter: vt ridere nō pncipalr̄ significat florere. sz trans
sumptiue p quādā similitudinem Et hec dco laborās licet nō ha
beat plā significata tñ cōsignificat plura tpa scz p̄ns tps z p̄
teritū impfectū ¶ Sz q̄rit̄ q̄re deceptio scā ex q̄busdā accēti
bus facit equocatōem z ex q̄busdā amphibologiā Solo. Di
co qz q̄da sunt accētia q̄ sequunt̄ dcoem nō absolute. sz p̄ns
est ordiabilis cū alia dcone. sicut casus numerus. Ordinarij
sūt dcones ad inuicem p talia accētia. Vale em̄ diceret̄ ho
mo currūt. qz ibi non est debitus casus nec debitus numerus

Et deceptio ex talibus accidentibus est deceptio in ordine. et sic est in amphibologia. et non in equocatione. sed sunt accidentia abso-
luta que consequuntur de cetero per se: ut tempus figura. et per talia ac-
cidentia non ordinantur de cetero ad invicem. quia sicut bene dicitur. homo
currit. ita bene dicitur: homo currebat. Unde licet tempus varie-
tate maneat ta-
men eadem constructio. ideo non construuntur mediante tempore. Et
sic deceptio ex talibus accidentibus fit in de cetero. et ita in equoca-
tione et non in amphibologia.

De fallacijs facientibus multiplex potentiale
Equivocum de fallacijs facientibus multiplex potentiale. scilicet de
compositione divisione et accetu. et primum de compositione quod de a-
lijs. quia peralogismi sunt efficaciores secundum compositionem ad finem so-
phisticum. quod est apparatus sapientia et non existens. Ideo primum dicitur
de compositione quod de alijs. Compositio est eorum que debet dividi fal-
sa unio. Divisio vero est eorum que debent poni falsa divisio.
Fallacia compositionis est idoneitas decipiendi pronociens ex idem
preteritio ordinis unius et eiusdem secundum materiam et secundum situm magis de-
bitum preteritis in ordine positus. Causa apparentie huius falla-
cie est ordo divisa vera habet idem preteritatem in materia cum ordo
composita falsa. Causa fallacie siue defectus est diversitas sen-
sus compositi a diviso. **¶** Notandum quoniam ordo in sensu diviso est ve-
ra. et falsa in sensu composito. tunc est fallacia compositionis. Et
quando ordo est falsa in sensu diviso. et vera in sensu composito.
tunc est fallacia divisionis. Dicitur autem ordo vera quoniam determinatio
determinat illud determinabile quod est magis apta nata deter-
minare. Sicut dicitur: ordo composita. quando de cetero magis ordi-
nantur secundum situm magis debitum. Et dicitur: ordo divisa quando de-
terminatio determinat illud determinabile quod non est magis ap-
tata determinare. vel quoniam de cetero ordinantur secundum situm minus de-
bitum. Unde sumat hec ordo gratia exempli. Quicquid vivit spiritus est. In
hac ordo sunt duo determinata scilicet hoc verbum vivit. et hoc verbum
est. et est una determinatio scilicet semper. Si ergo licet semper determinat
hoc verbum est quod ponitur a parte predicati. sic dicitur: ordo composita. quia
tunc determinatio determinat determinabile. quod magis apta nata
est determinare. quia illud verbum ponitur in situ magis debito. scilicet in
predicato. Si autem licet spiritus determinat hoc verbum vivit. sic dicitur: divi-
sa. quia determinatio tunc determinat illud determinabile quod est mi-
nus apta nata determinare. quia illud verbum vivit non ponitur.

in situ debito ipsius verbi. Et tunc de cōs ordinatur fm situm
minus debitum ¶ Istius fallacie duo sunt modi
¶ Primus modus proueit ex eo qd aliqd dcm̄ potest suppone
re pro se toto vel parte sui. Et fm istū modū palogifatur sic Quē
cūq; possibile ē ambulare possibile est qd ipse ambulet. sed se/
dentem possibile est ambulare. ergo possibile est qd ipse sedens
ambulet. Ad hoc dōm qd minor est duplex. qz si hoc dcm̄ sedē
tem ambulare supponit pro se toto huic predicato possibile ē.
prout v alet. sedens sedendo potest ambulare. tunc hec com/
posita est falsa. sicut impossibile est qd sedens ambulat. Si au
tem istud dcm̄ supponat pro parte sui. tunc est diuisa z vera. et
non sequitur conclusio. z est sensus. sedentem possibile est am
bulare id est sedens nunc habet potentiam vt postea ambulet
Et similiter quemcūq; possibile est scribere. possibile est qd
ipse scribat. sed non scribentem possibile est scribere. ergo pos/
sibile est qd non scribens scribat. Dōm est ad istam palogifatur
mum sicut ad pmum ¶ Secundus modus proueit ex eo qd a
liqua determinatio potest referri ad diuersa determinabilia. Et
penes istum modum palogifatur sic. Quicūq; scit litteras
nunc didicit illas. sed antiquus grammaticus scit lrās. ergo
nunc didicit illas. Ad hoc dōr qd maior est duplex. qz hec deter
minatio nūc pōt determinare hoc vbum didicit. sic est pposita z
falsa. z seqtur cōclusio. Vel potest determinare hoc vbum scit.
et tūc est diuisa z vera z nō seqtur conclusio. ¶ Sicut hic. Nō
vñū solum potest ferre plura potest ferre. sed qd nō plura pōt
ferre potest vnum ferre. ergo quod non potest plura ferre pōt
plura ferre. Dicendum qd maior est duplex. qz hec determina/
tio solum potest determinare hoc verbum potest. sic maior est
falsa z pposita. z est sensus. Illud quod nō pōt ferre vñū cum
alio nō potest ferre plura. aut li solū pōt determinare hoc verbū
ferre. tunc est diuisa z vera sub hoc sensu quod potest iaz ferre
vnum solum z ferre nō plura. potest plura ferre. ¶ Sicut. Tu
scis tm̄ tres hoies currere. posito casu qd sex currant z nescias
de tribus. Et palogifatur sic. Tu scis tm̄ tres homies currere
sed quicūq; scitur est verū. ergo tm̄ tres hoies currere est verū.
Maior est duplex. qz hec dco tm̄ potest determinare hoc ver/
bum scis. tunc est diuisa z vera. z non sequitur conclusio. al/
quando li tm̄ determinat in ea currere. z ita determinat diuersa

sed si li tñm determinat currere: tñc e' pposita z falsa. z bñ seqt cō
clusio. qz tñc li tñm in maiori z p̄clusionone determinat idē s̄b̄um

Fallacia diuisionis. Quid sit diuissio dem̄ est p̄us **Fal**
lacia diuisionis ē idoneitas decipiendi proueniens ex eo q̄
oratio aliqua composita est vera. z diuisa falsa vna z eadem
manens s̄m materiam. differens s̄m formam que creditur es
se vera in sensu diuiso. ex eo q̄ veritatem habet in sensu com/
posito. Causa apparentie huius fallacie est materialis vnitas
compositae vere cum diuisa falsa. Causa defectus est diuersi/
tas sensus diuisi a sensu composito. Istius fallacie sunt duo
modi. **Primus** modus prouenit ex eo q̄ aliqua coniunctio
potest copulare inter terminos vel inter p̄positiones. Et s̄m
istum modum paralogisatur sic. Quęcunqz sunt duo et tria
sunt duo z tria. sed quinqz sunt duo z tria. ergo q̄nqz sunt duo
et quinqz sunt tria. Ad hoc dicendum q̄ minor est duplex. qz
hec coniunctio et potest coniungere inter terminos vel inter
p̄positiones. Si inter terminos. sic est composita vera. z est
sensus. duo z tria insimul iuncta faciunt q̄nqz. Si inter p̄posi
tiones tñc est diuisa falsa. z est sensus q̄ q̄nqz sunt duo per se.
et q̄nqz sunt tria per se. quod est falsum. uel S̄i h̄ic. Quinqz
sunt duo z tria sunt paria z iparia. q̄nqz sunt duo z tria. q̄nqz
sunt paria z imparia. Dicendum q̄ minor est duplex. qz ibi
et potest copulare inter terminos. tñc est cōposita z vera. et est
sensus. q̄nqz sunt duo z tria insimul coniuncta. Vel copulat
inter p̄pōnes sic est diuisa z falsa. ergo ē sensus. q̄nqz sunt duo.
et q̄nqz sunt tria. quod est falsum. S̄i h̄ic. Omne aial est rō/
nale vel irrōnale. sed non omne aial est rōnale. ergo omne aial
est irrōnale. Dicendum q̄ maior est duplex. eo q̄ li vel pos
test coniungere inter terminos. z sic est composita vera. vel in/
ter p̄pōnes. sic est diuisa falsa. S̄i h̄ic. Omne aial est sanum
vel egrum sed non omne aial est sanum. ergo omne animal est
egrum. S̄i h̄ic. Omnis substantia est corporea vel incorpo
rea Item omnis linea est recta vel curua. Omnis numerus est
par vel impar. Unde omnes iste sunt uerē si coniunctio con/
iungit inter terminos. z tunc sunt compositae Si coniunctio cō
iungit inter p̄pōnes. tñc sunt diuise falsę. quia coniunctio per
se z p̄mo est coniunctia partium orōnis: z ex consequenti ip̄a
coniungit orōnem cum oratione **Secundus** modus falla

cie diuisionis. que proueit ex eo q̄ aliqua determinatio potest
referri ad diuersa determinabilia vt hic. Quo vidisti hūc p̄cul-
sum. hic p̄cussus est. sed oculo vidisti hūc percussum. ergo o-
culo hic percussus est. Dicendū q̄ minor est duplex. qz iste abla-
tiuus oculo potest determinare hoc p̄cipiū p̄cussus. tūc est di-
uisa z falsa. z est sensus. tu vidisti hunc percussum oculo. z sic
seq̄tur cōclusio. Vel potest determinare hoc p̄bum vidisti. et
sic ē cōposita z vera. tunc est sensus. tu vidisti cū oculo hūc p̄-
cussum. sed tunc non sequitur conclusio.

Equitur fallacia accentus ¶ Accentus est certa lex et
regula ad eleuandū vel dep̄mendū syllabā vniuscuius
q̄ d̄cōis. Et diuiditur in accentum grauem acutū z circūfle-
xum. Grauis accentus est q̄ dep̄mitur in fine. Acutus est qui
in fine eleuatur vel acuitur. Circūflexus est q̄ acuit z dep̄mit
simul. Vel sic. est q̄ incipit ab imo z p̄cedit in altuz z finaliter
tendit in imum: vt hierusalem ¶ Fallacia accētus. est idonei-
tas decipiendi prouēiens ex multiplicitate d̄cōnis eiusdē f̄m
substantiā z diuersē f̄m modū proferendi diuersa significātis
Causa app̄rētie huius fallacie est vnitas dictionis f̄m mate-
riam vel substantiā solum. Causa defectus est diuersitas signi-
ficatorum Istius fallacie duo sunt modi. ¶ Primus modus
proueit ex eo q̄ aliqua d̄cō potest p̄ferri diuersis accentibz: vt
hic. Dis ppl̄s est arbor. gens est ppl̄s. ergo gens ē arbor. D̄m
q̄ maior est duplex. qz p̄ma syllaba huius d̄cōis ppl̄s potest
proferri longa. z sic est vera. z nō seq̄tur conclusio. Vel p̄t
proferri breuis. z sic est falsa. z seq̄tur conclusio. Similiter hic
omnis ara est in templo. stabulū porcorū est hara. ergo staba-
lum porcorū est in templo. Soluitur vt p̄us. Similiter hic.
Quicquid hamatur hamo capitur. mulier amat. ergo mulier
hamo capitur D̄m q̄ maior est duplex. eo q̄ hec dictio ha-
ma p̄t p̄ferri cū aspiratione vel sine aspiratione. Si primo
tunc est vera. z nō seq̄tur cōclusio. Si secundo. tūc est falsa. et
seq̄tur conclusio. Vel sic. quoscūqz viros iustum est pendere
iustum est penā pati. sed iustos viros iustum est pendere. ergo
iustos viros iustum est penā pati. Utrqz p̄missariū est du-
plex. eo q̄ hec dictio pendere potest proferri media longa vel
media breui. Si p̄mo sic maior est vera z minor falsa. Si se-
cūdo. tūc ecōtra maior est falsa z minor vera. z sicut p̄clusio est

falsa. ita aliqua premissarū ¶ **S**ecūdus modus puenit ex eo
q̄ aliqua vox p̄t esse dcō vel orō: vt hic. Tu es q̄ es. sed q̄ es est
reques. ergo tu es reques. Dōm q̄ maior est duplex. eo q̄ quies
potest esse dcō vel orō. si sit dcō. tūc est falsa. z seq̄tur cōclusio.
Si sit orō tūc ē vera z nō seq̄tur cōclusio. Sitr̄ hic. Quicq̄
fecit deus inuite fecit deus coacte. sed deus fecit vinū in vite.
ergo fecit vinū coacte. Solutio maior est duplex. eo q̄ inuite
potest ēē dcō vel orō. Si p̄mū sic est vera z nō seq̄tur cōclusio
Sitr̄ hic. Quicq̄d habet dilectionē sup̄nam habet dilectōem
dei. sed vsurarius habet dilectōem sup̄ innam. ergo vsurari/
us habet dilectōem dei. Dicendum q̄ hec dictio sup̄nam pōt
esse vno modo dcō z sic mior est falsa. z sequitur cōclusio. Alio
modo potest esse orō. z sic est vera. z non seq̄tur cōclusio. Sitr̄
hic. De tuo longas pereunte noctes lidia dormis. Vñ De
tuo potest esse dictio vel oratio.

Equitur de fallacijs figure dcōnis ¶ **F**igura est q̄ ter
mino vel terminis clauditur. termino: vt circulus terminis
vt triangulus quadrangulus. z similitudinarie hic accipitur
¶ **F**allacia figure dcōnis est similitudo dcōnis cum dcōe pe
nes finalem terminatōem in parte non idem significante. z fa/
cir multiplex fantasticum. Est aut̄ multiplex fantasticum. q̄n̄
aliqua dcō significat vnū z videtur significare aliud p̄ter si/
militudinem quā habet in parte cum alia dcōne: vt videre sig/
nificat passionem z videtur significare actōem p̄ter hoc q̄ ē
sile huic q̄bo agere. Causa apparētie huius fallacie est silitu
do dcōis in pre cum alia dcōne idem significante. Causa defe
ctus est diuersitas eorum que videntur esse silita. Ita aut̄ sili
tudo fit tribus modis. scz voce significato z sup̄ōne. Et fm̄
hoc sunt tres modi huius fallacie ¶ **P**rimus modus puenit
ex similit̄ terminatōe dcōnis cum alia dcōne. Exempluz vt qua
licunq̄ est musa talis est poeta. sed musa est fei ḡnis. ergo po
eta est fei ḡnis. Dōm negando p̄nam. qz nō seq̄tur q̄ si aliqua
sint eiusdem terminatōis q̄ sint. p̄terea eiusdem ḡnis. Sitr̄ h̄
Dis aqua est humida. fluuius est aqua. ergo fluuius est hu/
mida. Dōm q̄ nō seq̄tur. nec oportet si ois fluuius sit humi/
d̄ ¶ **Q** ergo q̄c̄q̄d dicatur de aqua. hoc etiaz dicatur de fluuiio
sub eadem terminatōe. Vel sic. Dis homo est albus. Mulier
est hō. ergo mulier est alba Vñ in oibz p̄dcis palogismis ma/
57 f i

sculinū interpretatur seim Si vero sic formet palogismus mu-
sa et poeta sicut terminant sed musa est seī gnis. ergo et poeta. tūc
ibi nō est fallacia figure dēōnis sed fallacia cōsequentis. aut a
cōiter accētibus vt patebit ¶ Scōs modus puenit ex mutatio-
ne vnius pōdicamenti in aliud. vel qm̄ vna spēs vnius pōdica-
menti mutat in aliā. spēm vt hic. Quicquid heri emisti hodie co-
medisti. sed carnes crudas heri emisti. ergo carnes crudas ho-
die comedisti. Dōm qm̄ nō seq̄tur. nam quicquid dicit rem de pō-
dicamēto substantie. et crudū dicit rem de pōdicamēto quali-
tatis. et sic pcedit de vno pōdicamento in aliud Sicut hic. quicquid
heri vidisti hodie vides. sed albū heri vidisti. ergo albū hodie
vides. Dōm qm̄ nō seq̄tur. qz albū significat p modū q̄litas.
quicquid vero dicit esse de pōdicamēto substantie. Sicut hic. do-
ti solū denariū. sed solū denariū nō habeo. ergo do tibi quod nō
habeo. Dōm qm̄ hec dēō solū dicit relatōem. qz vt habet sedo
elenchor. soluz d: q̄si nō cū alio. Et hec dēō quod dicit substantiā
sic pceditur a relatōe ad substantiā. Sicut h. Aliquis dat cito
equū s; nō h; cito equū. ergo aliquis dat cito quod nō h; Dōm
qm̄ nō sequit. qz cito dicit modū actus siue q̄litate. et quod dicit sub-
stantiā. et sic pcedit a q̄litate ad substantiā. ¶ Sicut qm̄ pcedit ab
vna spēs vnius pōdicamēti ad aliā: vt quāto scūq; digitos heri
habuisti hodie habes. s; decē digitos heri habuisti. ergo decē
digitos hodie habes. posito qm̄ vnū amiseris. Dōm qm̄ nō seq̄-
tur. qz hec dēō quāto scūq; dicit q̄litate cōtinuā. et hec dēō decez
dicit q̄litate discretā. ¶ Tertius modus prouēit ex diuersa
suppōne termini: vt homo est species. ergo aliquis homo est
species. Et hic. homo est dignissima creaturarum. ergo aliq̄s
homo est dignissima creaturarū. hic est processus a simplici
suppōsitione ad personalem Sicut hic. oīs hō est aīal. ergo oīs
hō est hoc aīal. Sicut hic. aīal est sortes. aīal est plato. et h; er-
go aīal est oīs hō. hic fit pcessus a pluribus determinatis ad vnā
determinatam. Et iste modus solet appellari vniuocus. qz ille
terminus vniuocē et equaliter se habet ad oīa supposita. Vñ
in qualibet pmissarum supponit pro vno In cōclusionē vero
pro pluribus et sic variatur eius suppositio. ¶ Et sciendū est
qm̄ in pōdictis quale quod interpretatur hoc aliqd id est cōe. vel vni-
uersale interpretatur singulare. Si em̄ aīal interpretatur hoc ali-
quid. Et arguit. sic. aīal est sortes. aīal est plato et h; ergo ani-

mal est omnis homo. est bonum argumentum. sicut hic. sortes
currit plato currit et ceteris. ergo omnis homo currit. Sicut
hic. non sequitur quando fit processus ab immobili suppositione ad
mobilem: ut omnis homo est animal. ergo omnis homo est hoc ani
mal. et ceteris. ¶ Hos tres modos ponit Aristoteles. dicens. quod figu
ra dictionis fit quando interpretatur non idem vel diuersum:
ut masculinum seipsum vel neutrum. vel econuerso. Et rursus quid
interpretatur quale vel quantum. Iterum quando commune in
terpretatur singulare vel hoc aliud

Equitur de fallacijs extra dictionem que sunt septem scilicet ac
cidens scilicet modo ad simpliciter. ignorantia elenchi petitio principalis
per consequens. non causa ut causa. scilicet plures interrogaciones ut
vnam. ¶ Differunt autem iste fallacie a fallacijs in dictione. quia fal
lacie in dictione habent causam apparentie ex parte dictionis et vo
cis. sed fallacie extra dictionem habent causam apparentie et de
fectus ex parte rei et non ex parte vocis. Et propter hoc dicun
tur extra dictionem. Inter has primo dicitur de fallacia accidentis
¶ Accidens ut hic sumitur idem est quod extraneum in parte
idem. et in parte diuersum: ut homo est species. sortes est homo
ergo sortes est species. Homo enim est in parte idem cum specie. scilicet
quando sumitur pro re vniuersali. et in parte diuersum a specie.
scilicet quando sumitur pro supposito. ¶ Notandum quod in falla
cia accidentis sunt ista tria. scilicet accidens res subiecta et attributum:
ut homo est species. sortes est homo. ergo sortes est species. hoc medi
um homo est res subiecta et minor extremitas. et sortes est acci
dens. et maior extremitas attributum. ¶ Fallacia accidentis est ido
neitas decipiendi proueniens ex partiali identitate accidentis cum
re subiecta. que tamen differunt secundum diuersas rationes. ¶ Causa
apparentie est conuenientia aliquorum duorum in aliquo ter
cio secundum partem. vel est partialis identitas aliquorum duorum
¶ Causa defectus est diuersitas eorumdem. Huius fallacie
tres sunt modi. ¶ Primus modus proueit ex eo quod aliquid vere
predicatur de aliquo subiecto. et propter hoc creditur vere di
citur de accidente eius a quo est diuersum. Vel sic. quando aliquid pri
mo attribuitur rei subiecte in premissis. et postea attribuitur
eius accidenti in conclusione: ut homo est species. sortes est ho
mo. ergo sortes est species. Dicendum quod non valet ille terminus
species qui est attributum assignatur in esse sortis quod est accidens

eo q̄ dicitur de homie quod est res subiecta Simile est hic. A
nimal est genus. homo est aial. ergo homo est genus. Silr h.
Omne es est naturale. statua est es. ergo statua est naturalis.
non sequitur. quia naturale vere predicatur de ere. z propter
hoc attribuitur in p̄clusionē statue quod non fit vere. Silr
hic. Lognosco choruscum. Choruscus est veniens. ergo cog
nosco venientem. Dicendum q̄ non oportet q̄ si cognoscas
choruscum fm se q̄ propter hoc cognoscas eum sub illo acci
dente quod est veniens. ¶ Secundus modus proueit ex par
ticulari identitate aliquorum duorum intercio Vel quando
aliquid p̄mune predicatur de aliquibus duobus cum h̄bus
est in parte idem z in parte diuersum. Et propter hoc illa duo
creduntur eadem esse inter se: vt hic Sortes est homo. Pla
to est homo. ergo plato est sortes. Silr hic. Homo est aial. E
quus est animal. ergo equus est homo. Dicendum q̄ non o
portet q̄ si aliqua duo p̄ueiant in aliquo tercio vt propter h̄
conueiant inter se. ¶ Tercius modus proueit quando ex duo
bus acc̄tibus diuisim sumptis male inferitur aliquod p̄iun
ctum fm acc̄tis: vt iste ē albus z est monachus. ergo est albus
monachus. Silr hic. Iste canis est pater. z est tuus. ergo iste
canis est pater tuus. non sequitur. qz licet illa p̄ueiant in aliq̄
bus fm partem tamen fm aliam partem differunt. ¶ Et sciē
dum q̄ nō licet ex diuersis inferre p̄iunctum: vt habetur secun
do per hermenias. quando p̄dicantur diuersa acc̄tia sib̄jn
uicem p̄ acc̄tis p̄cientia. sicut album eē monachum. Silr
quādo duo p̄dicant quoz scdm̄ itelligit in p̄mo vt v̄le in suo
specialiori: vt iste ē hō z est aial. ergo est hō aial. qz aial intelli
gitur in hoie sicut albū in hoie albo. Sed in oibus alijs licet
ex diuersis inferre p̄iunctum. ¶ Unde notandum quando a
liqua duo acc̄tia p̄dicantur de aliquo quorum p̄muni i sub
iecto ē p̄ alterum. z nō p̄ se. ex talibus diuisim captis non licet
inferre p̄iunctum. nec contra: vt Iste est albus z est mona
chus. ergo est albus monachus. Nam albedo non est in sub
iecto fm se sed fm habitum. Silr ex p̄iunctis non licet infer
re diuisum. quādo ista q̄ p̄iunguntur diminuūt de rōe alteri
vt est hō mortuus. ergo est hō z mortuus. In oibus aut̄ alijs
licet ex p̄iunctis inferre diuisum. Sed illud vltimū argumē
tum facit fallaciam fm quid ad simpliciter

Equitur de fallacia s̄m quid ad simpliciter. Dc̄m s̄m
quid appellatur hic determinatio diminuens de rōne v̄l
de esse eius cui adiungitur: vt cum dico homo mortuus. ibi
mortuum diminit de ratione hominis. Dc̄m simplr̄ appellat̄
quod est aliquod indiuiduum vt homo. ¶ Fallacia s̄m quid
ad simpliciter est idoneitas decipiendi proueniens ex appare
ntia p̄uientia dicti s̄m quid ad dictum simpliciter. Causa appa
rentie huius fallacie est conuenientia dicti s̄m quid ad illd̄ qd̄
est simpliciter ⁊ econuerso. Causa falsitatis est diuersitas sig
nificatorum. Fit aut̄ hec fallacia tot modis quot modis p̄tin
git alicui addere determinatōem diminuētem. Et ponūtur
hic quinq; modi. ¶ Primus modus fit s̄m partem in modo:
vt ille est homo mortuus. ergo est homo. non sequitur. qz mor
tuum diminit de ratione hominis. Similiter hic. chimera
est ens opinabile. ergo est ens. non seq̄tur. qz opinabile dimi
nit de ratione huius quod est esse. ¶ Secundus modus fit
s̄m partem integram: vt ethiops est albus s̄m dentes. ergo
ethiops est albus. ¶ Tertius modus fit in his q̄ sunt ad aliqd̄:
vt diuitie nō sunt bone male vtenti. ergo diuitie nō sunt bone.
nō seq̄tur. qz licet diuitie p̄parate ad aliqd̄ nō sunt bone t̄m in
se sunt bone. ¶ Quartus modus fit in his q̄ s̄m locū sunt: vt
bonū est mactare patrē in triuallis. ergo bonū est mactare pa
trem suū. Vel sic. bonū est vti dieta in locis egrotatiuis. ergo
est bonū vti dieta. ¶ Quintus modus fit in his que fiūt s̄m tē
pus: vt bonū est ieiunare in quadragesima. ergo est bonum ie
iunare. Vel sic. expedit alicui mederi q̄n̄ egrotat. ergo expedit
alicui mederi nō seq̄tur. qz licet expediat mederi s̄m qd̄. nō ta
mē simplr̄. ¶ Sciendū aut̄ q̄ in oibus istis inspiciendū ē ad
cōtradictionē: vt si aliq; respondēs dicat q̄ nō expedit me
deri. Et opponēs assumat q̄ expedit q̄n̄ egrotat. nō p̄tradicit
ei. sed stat in fallacia s̄m qd̄ ad simplr̄. ¶ Et est notandū q̄ ea
dem ē fallacia. si ex eo qd̄ est s̄m qd̄ inferat̄ dc̄m simplr̄. Et eco
uerso a dicto simplr̄ ad s̄m qd̄. Sed aduertendū q̄ ista falla
cia arguēdo a dicto s̄m qd̄ vt in plurib; arguit affirmatiue. s; a
dicto simplr̄ vt in plurib; arguit negatiue

Lenchus est syllogismus p̄tradictōis vnius ⁊ eiusdem
nō nois t̄m. nec etiā rei t̄m. sed nois ⁊ rei sumut. non s; /
non ymi sed eiusdē. Et ex his que dicta sunt de necessitate non

connumerato eo quod erat in principio ad idem s^m idem silr z
in eodem tempore. ¶ Elenchus est syllogismus contradicōis
id est syllogismus concludens contradicōiam propositōis
data a respondente. In definitōe elenchi q̄dam ponuntur rōe
syllogisimi: vt ex his que data sunt ex necessitate accidere. per
quod remouet fallacia accētis. Et poitur nō cōnumerato eo
quod erat in principio. per quod remouetur petitio p̄ncipiū: vt
postea patebit. Alia ponuntur rōne cōtradicōis vnius z e/
iusdē id ē vnius subiecti z p̄dicati. vñ nisi esset idē subiectū et
idē p̄dicatū nō esset contradicō: vt ethiops ē niger. z ethiops
nō est niger s^m dentes. ex quo nō est idē p̄dicatū nō est contra
dictio. Et silr hic. Nullus homo mortuus currit. z q̄daz ho
mo currit nō est contradicō. qz non est idem subiectum. ¶ Tres
ad idem s^m idem silr in eodem tpe ponuntur rōne cōtradicōis
Et cōtra istas quattuor particula speccat hec fallacia. que d̄r
ignorātia elenchi. Alio mō capit ḡnālī. z tūc definit sic. Igno
rātia elēchi ē vnus defectus ḡnālīs ad quē reducunt oēs alie
fallacie ostēdēdo quō peccāt cōtra istas p̄ticulas: vt patebit.
Iste autē p̄ticule nō nois tm̄. nec rei tm̄. s̄z nois z rei simul. non
synonymi. z c̄js. ponūtur rōe syllogisimi z cōtradicōis. qz ista
erigūt q̄ nomē sit vnū z res vna. z q̄ nō sit synonymū. Unde
nō est ibi cōtradicō. Tullius currit z marcus nō currit. nec est
hic syllogismus. Dis gladius scindit. quoddā instrumentū
est ensis. ergo quoddā instrumentū scindit. ¶ Fallacia ignorā
tie elenchi est idoneitas decipiēdi. p̄ueniens ex apparēti obser
uatōe p̄ticularū definitōis elenchi q̄ cōueniunt ei rōe cōtradicō
nis tm̄. s̄z ad idē s^m idē silr z in eodē tpe. Causa apparētie hu
ius fallacie est cōuenientia apparētis cōtradicōis ad verā cōtra
dictionē. Causa falsitatis ē diuersitas earundē. Huius falla
cie quattuor sunt modi. ¶ Primus modus est cōtra hāc p̄ticu
lam ad idem: vt duo sunt duplum vnius. Et nō sunt duplus
triū. ergo duo sunt duplū z nō duplū. z qz in vtraqz p̄missaz
nō sumitur duplum ad idē. Ideo nō seq̄tur. ¶ Scōs modus
peccat cōtra illā p̄ticulā. s^m idem: vt hoc est duplū illi s^m lō
gitudinē. z nō duplū illi s^m latitudinem. ergo est duplum z nō
duplū. Non seq̄tur. qz duplum non sumitur s^m idem. licz su
matur ad idem respectu eiusdem. ¶ Tercius modus peccat
contra illam particulam. Similiter: vt homo est species et

nullus homo est spēs. ergo idem est spēs et nō spēs. Non seq̄/
tur. q̄ ibi non est contradicō in p̄missis. eo q̄ ille terminus ho
mo nō sumit̄ silt. q̄ in vna sumitur p̄ inferioribz et in alia non
sed pro se toto vel pro sua forma ¶ Quartus modus huius
fallacie peccat contra hanc p̄ticularam. et nō est clausa in hoc instāti
nūc mea est clausa in hoc instanti. et nō est clausa in hoc instāti
ergo est clausa et nō clausa. Ad seq̄tur. q̄ nō est in eodem tpe.
Differt aut̄ hec fallacia a fallacia s̄m q̄d ad simplr. q̄ in illa
est p̄cessus ab vno s̄m q̄d sumpto ad vnū simplr sumptū: vt
hoc est duplū s̄m longitudinem. ergo est duplū. In ista vero est
processus a duobus s̄m q̄d sumptis ad duo sumpta simplr:
vt hoc est duplū illi s̄m longitudinem et non s̄m latitudinem. er
go est duplum et nonduplum

Equitur de fallacia petitiōis p̄ncipiū. Petere p̄ncipiū
est q̄n cōclusio que debet p̄bari sumitur in p̄missis. cuz
ergo idē sub eodē noie nō p̄t seip̄m p̄bare: vt homo currit. er/
go hō currit. In talibz est petitiō p̄ncipiū. et est ibi argumenta
tio ridiculosa. nec cadit sub arte Nec ē petitiō huius q̄d est in
p̄ncipio Aliud em̄ est petere p̄ncipiū. et aliud est petere q̄d
est in p̄ncipio. q̄ petere p̄ncipiū est quando petit̄ idem sub eo
dem nomine: vt homo currit. ergo homo currit. Et sic arguen
do nulla est fallacia. q̄ nō cōtinet̄ sub aliqua sp̄e argumenta
tionis. nec s̄m veritatē nec s̄m apparentiā. sed talis petitiō p̄n
cipiū peccat contra syllogisimum simplr dcm̄. Sed petere id
quod est in p̄ncipio est quando idem petit̄ sub diuerso nomie
vt aīal rōnale currit. ergo homo currit. Vel sic. Petere id q̄d
est in p̄ncipio est q̄n minus notū sumit̄ ad p̄bationem magis
noti ¶ Fallacia petitiōis p̄ncipiū ē idoneitas decipiēdi. pueni
ens et apparēti magis noto añcedēte ad apparēs min⁹ notum
cōsequēs. Vel sic. est idoneitas decipiēdi. pueiens ex apparēti
diuersitate añcedētis et cōsequētis Causa apparētie ē apparēs
diuersitas añcedētis ad cōsequēs. Causa defectus est diuersi
tas eorundē. Petit̄ aut̄ id q̄d est in p̄ncipio q̄nq; mōis: vt p̄tz
octauo topicor ¶ Primo mō q̄n definitū petit̄ in definitiōe. et
ecōtra: vt si dubitat̄ vtz hō currat vl nō currat. fiat argumen
tū. aīal rōnale currit. ergo hō currit. nulla ē ibi p̄batio. q̄ q̄n
vnū dubitatur necesse est alterz dubitari. et ita si sumat̄ vnum
ad probandum aliud p̄ctm̄ est ¶ Secundus modus ē quādo

particulare petitur in vniuersali: vt nullus homo currit. et 7
go fortes nō currit. Vel si aliq̄s debeat pbare q̄ oim p̄trario
rū sit eadē disciplina z assumat oim oppositorū est eadē discipli
na. ergo oim p̄trarioz est eadē disciplina. hic petitur conclusio in
premissis. ¶ Tertius modus est q̄n vlc petitur in particulari/
bus: vt si aliq̄s debeat pbare q̄ oim oppositorū est eadē di
sciplina. z sumat illam oim p̄tradioziorū est eadem discipli
na. z c̄hs. ergo oim oppositorū est eadē disciplina. Vel sic. fortes
currit plato currit. z c̄hs. ergo ois homo currit. ¶ Quart⁹ mo
dus est quando p̄iunctum petitur in diuisis vel ecōtra: vt si
aliq̄s debeat pbare q̄ medicina est disciplina sani z egri. z ar/
guitur sic. medicina ē disciplina sani z medicina ē disciplina egri
ergo medicina ē disciplina sani z egri. ¶ Quintus modus est
q̄n vniū relatiū petitur in alio: vt si q̄s debeat pbare q̄ fortes
sit pater platonis. Et pbet sic. plato ē filius fortis. ergo fortes
est pater platonis. z nō seq̄tur. qz hoc assumit qd est pbandū.
¶ Sciendum q̄ hec fallacia nō peccat contra syllogismum
inferentē sed pbantē. Et ita fallacia petitiōnis p̄ncipiū peccat
cōtra syllogismū dialecticū inq̄stum dialecticus est

Et fallacia p̄sequentis v̄dm est. Scdm̄ p̄sequēs fiunt
paralogismi. eo q̄ credimus p̄sequētiā p̄uerti q̄ non
cōuertitur. ¶ Fallacia p̄sequētis est idoneitas decipiendi pro
ueniens ex apparētī p̄uertibilitate p̄sequētis cum antecedente.
Vel sic. est apparentia p̄sequentie p̄uerle que nō conuertitur.
Causa apparentie huius fallacie est cōuenientia vnius p̄sequē
tie bone ad aliā nō bonā. Causa defectus est diuersitas eorum
dem. ¶ Et sciendum q̄ bene tenet argumentum a positōe an/
tecedentis ad positōem cōsequentis. Vnius fallacie tres sūt
modi. ¶ Primus est quādo arguit a destructōe antecedētis ad
destructōem p̄sequentis: vt si hō est aīal est. ergo si hō nō ē ani
mal nō est. Vel a positōe p̄ntis ad positōem antecedētis: vt si
mel ē rubeū ē. ergo si rubeū ē mel est. Ad istū modū reducūtur
oēs p̄raue argumētatiōes ab inferiori ad sup̄i destructie. Vñ
quotienscūq̄ fit p̄cessus ab inferiori ad sup̄ius cū distributiō
ne superioris: vt ois hō currit. ergo oē aīal currit. ibi fit fallacia.
vel nullus hō currit. ergo nullū aīal currit. ¶ Scdm̄ modus
solet poni ab insufficienti inductōe singulariū: vt fortes est a
nimal. z ecōuerso. plato est aīal. z ecōuerso. z c̄hs. ergo oimnis

homo est aīal z ecōuerso ¶ **H**ic enumerātur oīa singularia il
lius. **N**is homo est aīal. z nō huius. omē aīal est hō. que signi
ficant p̄ p̄uersionē huius qd̄ est ecōuerso ad hāc. oīs homo est
aīal. ¶ **T**ercius modus p̄ueit ex cōiter accētīb. Et dicuntur
cōiter accētīa q̄ se aliquādo p̄sequūtur z aliqñ non: vt iste est
comptus ergo est adulter. Silt̄ hic. **M**usa z poeta silt̄ termi
nātur. sed musa est fēi gñis. ergo z poeta. **N**ō seq̄tur. qz identi
tas gñis z termiatōis aliqñ se p̄sequūtur z aliquādo nō. **S**i
dicat aliq̄s q̄ hoc vltio mō nō tenet econuerso. ergo ibi nō est
cōsequētia. ¶ **D**ōm est ergo q̄ f̄m quosdā sumitur p̄sequētia
a cōiter accētīb ad p̄sequentīa necessariā z pbabilem. Et in
istis nō sumitur p̄sequētia necessariā sed pbabilis. Taliter
aut̄ ordinātur isti modi ab Aristotele modo dicto.

Eq̄tur de fallacia f̄m nō causam vt causam. **A**d cuius
evidentiā sciendū q̄ duplex est syllogism⁹. scz ostensi
uus z ad impossibile. **S**yllogism⁹ ostēsiuus est q̄ hz vnā so
lā cōclūsiōe. **S**yllogism⁹ ad impossibile est qñ aliq̄s syl
logistice ducitur ad ipossibile. z p̄ter hoc interimitur aliqua
premissaz q̄ erat causa illius ipossibilis. **U**n̄ iste syls sp̄ hz
bet duas cōclūsiōes: vt cū d̄r. Est ne hō asinus. Hoc p̄cesso
Cōtra. nullus asinus est aīal rōnale mortale hō est asinus. er
go hō non ē aīal rōnale mortale. sed hoc ē impossibile. ergo et
ista hō est asinus. Et dictus syllogismus est in quarto mō pri
me figure. Et sciendū q̄ nō causa vt causa sp̄ fit in syllogismis
ad impossibile. ¶ **F**allacia aut̄ f̄m nō cām vt cām fit qñ non
causa vt causa poitur z p̄ter hoc apparet seq̄ ad impossibi
le. z illud qd̄ apparet causa interimit: vt si q̄ratur. est ne brun
nellus hō? **Q**uo p̄cesso arguit **C**ōtra. **N**ull⁹ asin⁹ ē aīal rōna
le mortale. sed hō est asin⁹ z brunell⁹ ē homo. ergo hō non est
aīal rōnale mortale. **H**oc est impossibile ergo brunell⁹ nō est
homo. **I**n hac dēcā argumētatione est non cā vt causa qz iteri
mitur id qd̄ apparet eē causa z non ē. scz brunell⁹ est homo.
¶ **F**allacia nō canse vt cause ē idoneitas decipiēdi p̄ueniens
et apparet p̄uenientia p̄misse nō cause ad aliā cām. **C**ausa ap
parētie huius fallacie ē p̄uenientia huius qd̄ apparet eē cau
sa z nō est cū eo qd̄ est causa. **C**ausa falsitatis est diuersitas eo
rundem. **T**ale exemplū ponit Aristo. huius fallacie: vt que
rendo sic. **S**unt ne anima z vita idem? **Q**uo p̄cesso **C**ontra

mors z vita sunt contraria. sed mors est corruptio. ergo vita est generatio. z per pñs viuere est gnari. sed hoc est impossibile. le. qz qdqd viuut nō gnāt. sed generatus est. ergo aia z vita non sunt idem. Nec argumentatio peccat fm nō cāz vt cām. qz ex hoc qz aia z vita sunt idē. nō seqtur ipossibile z ita nō debz interimi. Sed ista mors z vita sunt p̄traria. qz in oibus his id qd nō est causa apparet eē causa. qz cōicant in termis cū aliqbus p̄pōnibus ex qbus seqtur impossibile. Existo patz qz ista fallacia nō fit in syllogismo ostēsiuo: vt ois hō currit. sortes ē hō z sol est in cācro. ergo sortes currit. Hic nō est fallacia nō cause vt cause. qz hec p̄positio sol est in cācro nō est causa neqz apparet eē causa. sicut apparet in syllogismo ad impossibile

¶ De p̄positionibz plures

Propositio plures est illa in qua plura p̄dicātur de pluribus vel plura de vno. vel vnū de pluribus: vt sortes currit z disputat. Vel sic. est ne hic z hic hō demonstrato sorte et brunello vel sortes z plato currūt z disputant. ¶ Propō vnā aut est in qua vnū p̄dicat de vno. Et h̄ quadruplt̄ siue vnuz numero: vt sortes ē sortes. siue vnū sp̄: vt sortes est hō. siue vnū in gn̄e: vt sortes est aial. siue vnuz fm p̄us z posterius: vt homo ē ens. aial ē sanū. Aut p̄dicant plura ex qbus fit vnū: vt hō est aial rōnale mortale. Scdm plures interrogatōes fiunt p̄alogismi qñ ad interrogatōem plures dat vna respōsio. ¶ Fallacia fm plēs interrogatōes vt vnā ē idoneitas decipiēdi p̄uiciens ex p̄uiciencia interrogatiōnū plures ad interrogatiōnē vnā. Causa apparētie ē vnitas it̄rogatōis p̄plexē. Causa falsitatis ē pluralitas ipsi⁹ interrogatōis p̄plexē. ¶ Nota qz duo sunt modi huius fallacie. ¶ Primus modus ē qñ plura in singulari numero subiūciuntur vel p̄dicant vt hic. est ne h̄ et hic hō. demonstrato sorte z brunello. si dicat qz sic. ergo brunellus est hō. si nō. ergo sortes nō est hō. Ad em̄ bñ r̄ndit qñ fecit r̄nsionē vnā ad it̄rogatōem plēs sz debuit r̄ndere. verū est p̄ vno z falsum p̄ alio. ¶ Scds modus ē. qñ plura in plī numero subiūciunt vlt̄ p̄dicant: vt sunt ne ista bona vlt̄ nō bona. de mōstratis bono z nō bono. Si dicat bona. ergo malū ē bonū. si dicat nō bona. ergo bonū nō ē bonū. Debuisset em̄ r̄ndere. bonū ē bonū z malū ē malū. Si at̄ p̄cedat qd dari definitōes sūt mō in singulari z plurali: vt cecū est aptū natū videre z nō

videt. Et ceca sunt apta nata videre et non videt. non effugiet re
darguēdem. demonstrato vno ceco et altero videte. Et grat sic
sunt ne illa ceca vel non ceca? Si ceca ergo lilud ē cecū demon
strato vno videte. Ad em̄ dicebat illū eē cecū et illū eē videte.
sed dabat vnā respōsionē. eo q̄ p̄cessit q̄ consimilis daret. defi
nitio in singulari numero et plurali

¶ Ist hec aut̄ reducendū est oēs fallacias ad ignorātiāz
elenchi. ¶ Reducere aut̄ oēs fallacias ad ignorantiam
elenchi ē oñdere q̄liter fallacia q̄libz peccat p̄tra aliquā pticu
lā indefinitōe elēchi positā. aut rōe syllogismi. aut rōe p̄tradic
tionis. Sicut em̄ dīna aduciens gūi p̄stituit spēm. ita rō p̄tra
dictōis aduciens syllogismo p̄stituit elenchū. Un̄ q̄cōd est in
elencho. aut est in eo rōne p̄tradicōis. aut rōne syllogismi. dicit
em̄ Aristo. q̄ diuidendū est oēs syllogismos apparētes et elen
chos. aut reducendū est oēs ad ignorantiam elenchi. ¶ Equiu
catio et amphibologia et figura dēcōis reducūtur ad ignorāti
am elenchi. eo q̄ ibi impediunt esse syllogismū et p̄tradicōes
sed cōpositō accētus et diuisio reducūtur ad ignorantiam dē
chi in eo q̄ nō est orō eadē vel idē nomē. sed differēs. oportet
aut̄ hoc scz nomē et rōem esse eandē quē ad modū et rem si debe
at esse elenchus. Qui vero fm̄ accēs fiūt manifesti sunt finito
syllogismo. qz fiūt cōtra pticulā in definitōe elenchi positā scz
necesse est aliud accidere p̄ ea que posita sunt. Et fm̄ hāc falla
ciā que est fm̄ accēs artifices et sciētes sepius ab ilcīs redar
guūtur facientibz syllogismos cōtra sapiētes. nam fm̄ accēs
faciūt syllogismos apparētes. Qui vero fm̄ qd̄ ad simplr fiūt
reducūtur ad ignorātiā elenchi. qm̄ de eodem nō est affirma
tio et negatio: vt ethiops est albz fm̄ dentes. ergo est albz. Da
nifesti aut̄ sunt syllogismi q̄ prius dicti sunt et q̄les nūcupan
tur. Qui vero fiūt fm̄ id quod petit̄ in p̄ncipio et qui fiunt fm̄
nō cām vt cām. peccant manifeste cōtra definitōes syllogismi
qz in syllogismo oportet sequi aliud de necessitate quod non e
rat in p̄ncipio. et sic oportet q̄ p̄missa sint cause cōclusionis
syllogismi. Qui uero fiunt fm̄ consequens reducuntur sicut
illi qui fiunt fm̄ accidens. Qui fiunt fm̄ plures interrogatio
nes vt vnā: reducuntur ad elenchum. eo q̄ peccant contra
vnitatem p̄positionis. Ibi em̄ non sumitur p̄positio vnā. et per
consequens nec p̄positio. nam eadem est definitio vnus rei